

Jan Kloбуšický: Motiv svatého příbuzenstva v křesťanské tradici a jeho aplikace ve výtvarném umění se zvláštním zřetelem na Českou republiku, UK KTF, 187 stran včetně příloh, počítačový otisk, Praha 2016

Oponentský posudek vypracoval: *Prof. Dr. Jan B. Lášek*

Nemohu říci, že by předložená práce byla zpracována nepečlivě nebo že by byla přímo odbytá. Autor – což je zcela zjevné – jí věnoval hodně času. Ve výsledku však vznikla práce, která je po mém soudu nepovedená. Její závažný nedostatek tkví v tom, že ač je jako konzultant uveden vynikající český vědec prof. Royt, práce nemohla být řádně konzultována. Vykazuje totiž velmi závažné metodické nedostatky, kterých by se pan kandidát při řádném konzultování zcela jistě vyvaroval.

Špatně je celá metodická kapitola (str. 9-12). Autorovo bádání je bádání jako v kterémkoliv jiném oboru, žádná zvláštní pravidla zde neplatí (str. 10). Něco jiného je výklad církve a opět něco jiného je kritický vědecký přístup.

Kapitola (nečíslovaná), nazvaná Věroučný základ (str. 14-29) uvádí v podstatě genezi mariánského dogmatu, ustanovení různých církevních grémií o obrazech a v podkapitole zvláštní pokyny význačných teologů. Tedy fakta, která jsou všeobecně známá a je možno je nalézt buď v kterýchkoliv dějinách dogmatu, dějinách koncilů, příp. v obecných církevních dějinách. Nevím, v čem je originalita či přínos. K autorově cti dlužno připomenout, že to, co uvádí a opisuje, uvádí dobře a korektně.

Metodicky pochybená je i kapitola zvaná „Prameny“ (str. 30-56). Rád souhlasím s tvrzením, že biblické zprávy o Ježíšově příbuzenstvu jsou kusé a nejednoznačné, stejně tím, že autoři textů Písma se prvoplánově rodinou Ježíšovou nezabývali (str. 30). Biblistika však ve 20. století dosáhla výrazných badatelských úspěchů a všechna fakta, která v Písmu jsou, jsou hermeneuticky dobře zpracována. Kandidát si měl vzít k ruce nejen velkou exegetickou řadu k NZ, vydanou nakl. Herder (naposledy 2015), ale k biblické slovníky (např. Herberta Haaga) a slovníky biblických reálií. Odkazy na ČKD a na Český slovník bohovědný jsou naprosto zastaralé a nepoužitelné. Pokud se jedná o církevní tradici, nemá se jednat o čítanku těchto textů, ale o odborné vytěžení této tradice. To, co autor prezentuje je zdařilá čítanka, která však nic neříká o historicko-kritickém vyhodnocení předloženého materiálu. Zde mohl kandidát ukázat, že dovede opravdu vědecky a kriticky pracovat. Jediné, co mohu ocenit, jsou relativně dobré překlady uvedených textů do českého jazyka. Chybí rovněž

analytické odkazy na sekundární literaturu u jednotlivých památek. Nabízí se přirozená otázka: proč autor všechno to uvádí? Má pouhé uvedení Ježíšových příbuzných dokládat jejich existenci?

Co bylo uvedeno výše o pramenech, platí i o kapitole „Teologická bádání“ (str. 57-86). Jsou uvedeni tři byzantští historiografové, dva teologové latinští a teologové kolem Tridentina. Veškerou výpověď je možno shrnout pod souborný název čítankový přehled.

Kapitoly Latinská legendistika a Nekřesťanské texty jsou pouhým stručným náčrtem a uvádějí pouze fakta, bez dalších rozborů.

Pak následuje naprostou nesourodá kapitola „Aplikace motivu sv. příbuzenstva vy výtvarném umění“, kde je uvedeno několik typů vyobrazením Ježíšových příbuzných, jak jsou zobrazeny na některých památkách v ČR.

Dalo by se očekávat, že autor vyjde z obecné ikonografie svého tématu a bude se držet některého světového standardního díla. V literatuře pan kandidát uvádí Kirschbaumův Lexikon der christlichen Ikonographie (8 sv) – str. 118. Kdyby se skutečně tohoto světového standardu držel, nemohl by jeho výsledek vypadat tak, jak vypadá.

O přílohách práce – alespoň o těch literárních (str. 123-166) mohu opět konstatovat, že jsou užitečnou čítankou, nic víc.

Závěrem: Domnívám se, že autor nepodal přesvědčivě své téma. Ani v rovině obecné, ani v rovině speciální. Z textu dále vyplývá, že ač se pak kandidát snažil v rámci teologického kompendia pracovat interdisciplinárně, spíše než něco dokázat, ukázal na fatální nedostatky na svých kritických znalostech jednotlivých teologických disciplín. **Práci v této podobě nedoporučuji k obhajobě.** Měla by být důkladně přepracována za trvalého vedení vedoucího.

V Praze, dne 5. září 2016